

การพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมือง ท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

DEVELOPMENT OF POLITICAL COMMUNICATION ACCORDING TO BUDDHISM OF LOCAL POLITICIANS IN AYUTTHAYA PROVINCE

พระนุชิต นาคเสน, เต็มศักดิ์ ทองอินทร์, สุรพล สุธะพรหม

Phra Nuchit Nacaseno, Termsak Thong-In, Surapon Suyaprom

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: nuchit.pho@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสื่อสารทางการเมือง เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมือง และเพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิจัยพบว่า 1) การสื่อสารทางการเมือง คือ นักการเมืองท้องถิ่นเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญของสังคมมีค่านับหน้าถือตามีทักษะในการสื่อสารโน้มน้าวใจเป็นอย่างดี ปัจจุบันมีสื่อเทคโนโลยีเข้ามาช่วยตรวจสอบว่าสิ่งที่สื่อสารไปนั้น เป็นสิ่งที่ถูกหรือผิดหรือเป็นข้อเท็จจริงอย่างไร 2) องค์ประกอบของการพัฒนาการสื่อสารทางการเมือง ด้านผู้ส่งสารต้องมีความรอบรู้ในเรื่องการสื่อสารทางการเมืองในสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวที่เกิดขึ้นเสมอ เนื้อหาการสื่อสารทางการเมืองจะต้องมีเนื้อหาที่เป็นสาระก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ควรมีการเลือกใช้สื่อให้สอดคล้องและมีความเหมาะสมกับสื่อแต่ละประเภทที่มีต่อผู้รับสารในแต่ละกลุ่ม ผู้รับสารต้องมีการแสวงหาความรู้และมีความสนใจในการรับข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ 3) รูปแบบการพัฒนาการสื่อสารทางการเมือง ประกอบด้วยหลักสาราณียธรรม 6 คือเคารพในสิทธิเสรีภาพให้มีความสำคัญแก่ทุกคน พุดกันด้วยความรัก ความปรารถนาดี เคารพในความคิดของคนอื่น รู้จักแบ่งปันผลประโยชน์กันด้วยความยุติธรรม รักษาความประพฤติกฎระเบียบ รู้จักแสวงหาจุดร่วมและ สงวนจุดต่าง ให้ข้อมูลอย่างตรงไปตรงมาและถูกต้อง

คำสำคัญ: การพัฒนา; การสื่อสารทางการเมือง; หลักสาราณียธรรม 6

Abstract

This research article aimed to study political communication. to study the factors affecting political communication and to propose a model for the development of political communication according to Buddhism of local politicians in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province.

The results of the research were found that: 1. Political communication: Local politicians played an important role in society, were respected and had good persuasive communication skills. Nowadays, there are technology media to help verify what that is communicated. Is right or wrong or is just a fact, 2. Elements of the development of political communication: The messenger must be well versed in political communication in various situations, always happening around Political communication must contain content that is beneficial to the public. Media selection should be consistent and appropriate for each type of media for each audience in each group. The audience must be knowledgeable and interested in receiving information critically. 3. Political communication development model consisted of the principles of Saraniya-dharma 6, namely, respect for the rights and freedoms, give importance to everyone, speak to each other with love and good wishes, respect the opinions of others, know how to share benefits with fairness, uphold the rules of conduct, Know how to find common points and reserve differences and provide honest and accurate information.

Keywords: Development; Political Communication; Principles of Saraniya-Dharma 6

บทนำ

ปัจจุบันสภาวการณ์ทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคมเปลี่ยนแปลงไป การพัฒนาทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้รู้หน้าควบคู่กับพัฒนาการทางเทคโนโลยีทางการสื่อสารรวมถึงพัฒนาการด้านความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในทางการเมืองของประชาชน โดยจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมทางการเมืองเกือบทั้งหมดโดยเฉพาะในประเทศที่มีการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยพัฒนาก้าวหน้าจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการสื่อสารไม่ลักษณะใดก็ลักษณะหนึ่ง (วัฒนา นนทชิต, 2558) ซึ่งปัจจัย

สำคัญที่ทำให้ผู้นำต่างได้รับการยอมรับสนับสนุนจากประชาชนก็คือการสื่อสารทางการเมือง กล่าวคือผู้นำทั้งหลายจะต้องมีทักษะในการสื่อสารเพื่อโน้มน้าวใจให้มวลชนคล้อยตามและลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้ในที่สุด (ยุพดี วิภัติภูมิประเทศ, 2558) ผู้คนต่างให้ความสำคัญกับบทบาทผู้นำกันมาก ทั้งผู้นำในองค์กร ผู้นำทางด้านธุรกิจ ผู้นำทางทหาร ผู้นำพลเรือนผู้นำประชาชน ฯลฯ เนื่องด้วยบุคคลดังกล่าวเป็นหัวใจของการขับเคลื่อนเพื่อให้หน่วยงาน องค์กรหรือประเทศชาติเดินทางไปอย่างถูกต้องและมีทิศทาง เหนือสิ่งอื่นใดประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยที่ถือเอาเสียงของประชาชนผู้เป็นเจ้าของประเทศเป็นที่ตั้ง ผู้นำทางการเมืองต้องมาจากการเลือกตั้ง การปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหน่วยงานปกครองที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดรูปแบบหนึ่ง โดยปกติการปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะเปิดโอกาสให้ประชาชนในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ เลือกตั้งผู้แทนของตนขึ้นมาเพื่อเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้บริหารท้องถิ่นนั้น ๆ หรือเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเพื่อเลือกผู้บริหารท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นในแต่ละที่สามารถเลือกตั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตท้องถิ่นของตนได้โดยตรง ส่วนการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นโดยอ้อมจะถูกสภาท้องถิ่นทำหน้าที่เลือกผู้บริหารท้องถิ่นแทนประชาชนในท้องถิ่น กล่าวคือ ประชาชนในท้องถิ่นจะทำหน้าที่เพียงแค่เลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นเท่านั้น แล้วสมาชิกสภาท้องถิ่นจะทำหน้าที่ในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นอีกทีหนึ่ง

การเคลื่อนไหวของกลไกต่าง ๆ ในระบบการเมืองเพื่อให้ราบรื่นและเป็นไปอย่างปกติจำเป็นต้องมีการติดต่อสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจและการสนองตอบซึ่งกันและกัน การสื่อสารเป็นพฤติกรรมพื้นฐานซึ่งมีความจำเป็นในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เป็นรากฐานของกิจกรรมทางสังคมและการเมือง มนุษย์อาศัยการสื่อสารเพื่อเป็นเครื่องมือในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายและอาศัยการสื่อสารเพื่อให้การอยู่ร่วมกันกับคนในสังคมเป็นไปโดยปกติสุข (ทัศนีย์ เนวิธิสุข, 2554) การสื่อสารทางการเมืองจึงมีบทบาทสำคัญในการกำหนด (Shaping) การเปลี่ยนแปลง (Changing) ความคิดเห็นและทัศนคติทางการเมือง ค่านิยมและการแสดงออกหรือพฤติกรรมทางการเมืองทั้งของปัจเจกบุคคลและคณะบุคคลด้วย

เป็นที่ทราบกันว่าปัญหาการสื่อสารทางการเมืองไทยมีหลายประการไม่ว่าจะเป็นปัญหาการครอบงำสื่อ ปัญหาการสื่อสารทางการเมืองในแง่ของจริยธรรมของผู้ใช้สื่อ และปัญหาด้านบุคลากรที่ทำหน้าที่สื่อมวลชน การสื่อสารจึงเป็นตัวแปรสำคัญทั้งต่อบุคคลและสังคมซึ่งก่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันหรือมีผลต่อการปรับเปลี่ยนทัศนคติ นักการเมืองท้องถิ่นคือบุคคลที่เสนอตัวเข้าสู่ระบบการเมืองท้องถิ่นภายใต้ระบบการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ทำให้นักการเมืองท้องถิ่นมีความชอบธรรมในการเป็นตัวแทน

เข้าไปทำหน้าที่แทนประชาชนในท้องถิ่น รัฐสมัยใหม่ในช่วงที่ปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ และเปลี่ยนเป็นระบอบประชาธิปไตย ปัจจุบันโครงสร้างรัฐของไทยประกอบไปด้วยความสัมพันธ์ส่วนตัว อันมีลักษณะแบบไพร่บนบ่มต่อเจ้าขุนมูลนาย หรือผู้อุปถัมภ์ต้องปกป้องดูแลผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์ ความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ มีความเกี่ยวโยงกันอย่างสลับซับซ้อนและฝังรากลึกในสังคม ซึ่งนักวิชาการ สื่อมวลชน หรือแม้แต่ประชาชนโดยส่วนมากมักมองระบบอุปถัมภ์ในเชิงลบ อาทิ ระบบอุปถัมภ์ก่อให้เกิดการเล่นพรรคเล่นพวก นำสู่การทุจริตคดโกงขึ้นในวงราชการ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม (ต่อสกุล พุทธพัทธน์, 2564)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการสื่อสารทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา คือหลักสาราณียธรรม 6 อันเป็นคำสอนของพระพุทธองค์ที่ว่าด้วยกระบวนการสื่อสาร หลักการพูด การฟัง เป็นหลักการที่ช่วยให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพ ครอบคลุมถึงหลักจรรยาบรรณและจริยธรรมของการสื่อสาร เพื่อให้เกิดความตรง ความเป็นจริง และความมีเหตุผล ซึ่งถือว่ามีสำคัญในการสื่อสารทางการเมืองอย่างสร้างสรรค์ตามแนวพุทธ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา
3. เพื่อเสนอรูปแบบการพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) ประกอบด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) จำนวน 18 รูปหรือคน จากนั้นดำเนินการสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 รูปหรือคน และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) มีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structure Intertie) โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) แบบตัวต่อกับผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) จำนวน 18 รูปหรือคน ดำเนินการบันทึกข้อมูลที่ได้รับด้วยการจดบันทึก ทบทวนข้อมูลคำตอบ และการบันทึกเสียงให้ครบถ้วนตามคำถามในการสัมภาษณ์ และตรงตามวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อนำมาเรียบเรียงเป็นผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารเชิงเนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา การสรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ (Interview) ใช้วิธีการวิเคราะห์แบบอุปนัย (Analytic Induction)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 122,957 คน (สถิติประชากรทางการทะเบียนราษฎร, 2564) โดยผู้วิจัยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เป็นการสุ่มตัวอย่างประชากร โดยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) เทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา และเทศบาลเมืองอยุธยา 2) เทศบาลตำบล จำนวน 5 แห่ง 3) องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 10 แห่ง ผู้วิจัยใช้สูตร Taro Yamane (ยูทอ ไกยวรรณ, 2535) กำหนดขอบเขตความคลาดเคลื่อน 0.05 สูตรการคำนวณหากกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 399 คน และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามและมีโครงสร้างคำถาม 5 ตอน ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง คือ ประชาชนในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 17 แห่ง โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายและได้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ จำนวน 399 คน หรือคิดเป็น 100%

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ และสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติอนุมาน (Inferential Statistics)

ผลการวิจัย

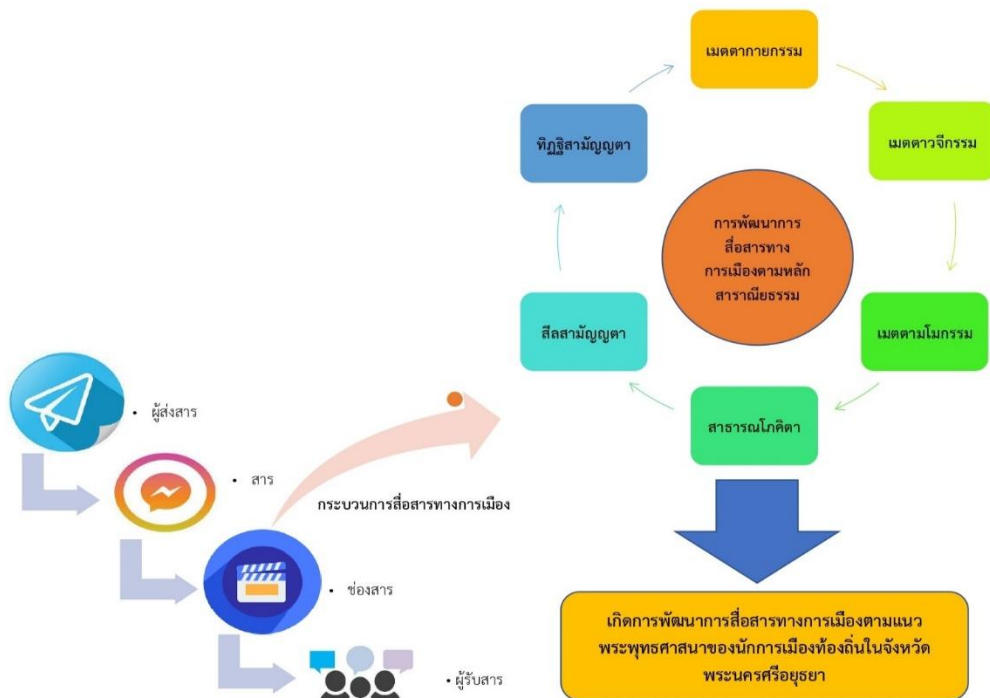
1. สภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคในการสื่อสารทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้านสาร ผู้ส่งสารควรมีความพร้อมไม่ว่าจะเป็นในด้านของเน็ตเวิร์คหรือการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่ต้องการให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลโดยเฉพาะในยุคที่มีเทคโนโลยีเข้ามาช่วย ควรมีการกลั่นกรองความถูกต้องและผ่านการตรวจสอบมาแล้วรวมถึงการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดความต้องการก่อนได้สื่อสารออกมา จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถทำ

การวิเคราะห์ด้วยรูปแบบ SWOT เพื่อวิเคราะห์สภาพกระบวนการสื่อสารทางการเมือง ด้านสาร คือ จุดแข็ง สามารถที่จะตรวจสอบได้ว่าเนื้อหาที่สื่อออกมานั้นเป็นข้อเท็จจริง หรือว่าเป็นสิ่งที่เราสามารถตรวจสอบได้ว่าคำพูดหรือนั้นจริงหรือเท็จ จุดอ่อน สื่อที่สื่อออกมาบางครั้งเป็นเท็จมากกว่าความจริงหรือบางครั้งเป็นการผสมระหว่างสิ่งที่ไม่ใช่สาระกับสิ่งที่เป็นสาระมากเกินไป โอกาส มีหน่วยงานหรือว่าจะมีองค์กรที่เข้ามาช่วยตรวจสอบข้อมูลเหล่านี้ก่อนที่จะเผยแพร่ออกไป อุปสรรค มีข้อมูลที่เยอะหลากหลาย บางครั้งข้อมูลยังไม่ได้ถูกกลั่นกรองก็ถูกเผยแพร่ออกไปทำให้ไม่สามารถแยกได้ว่าอันไหนเป็นข้อข้อมูลดีหรือไม่ดี

2. กระบวนการสื่อสารทางการเมือง พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D.= 0.69) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสื่อหรือช่องทาง (Channel) มีระดับการปฏิบัติสูงที่สุด ($\bar{X} = 3.89$, S.D.=0.79) รองลงมาคือ ด้านผู้รับสาร (Receiver) ($\bar{X} = 3.81$, S.D.=0.75) ด้านผู้ส่งสาร (Sender) ($\bar{X} = 3.74$, S.D.=0.81) และต่ำที่สุดคือ ด้านสาร (Message) ($\bar{X} = 3.72$, S.D.=0.79)

3. หลักธรรมในพระพุทธศาสนาได้สนับสนุนการปกครองให้คนมีความเสมอภาคและเสรีภาพ ไม่ได้บังคับให้เชื่อสอนให้คนใช้เหตุผลสอนให้สังคมเกิดความสามัคคีกันและรวมกลุ่ม สอนให้คนประพฤติดีมีศีลธรรม หลักสาราณียธรรมเป็นธรรมที่ส่งเสริมความพร้อมเพรียงความสมัคสมานสามัคคีของหมู่คณะ เป็นธรรมที่สร้างความปรารถนาดีและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทางกาย วาจา และใจ คือ ทำดี พูดดี และคิดดีต่อกัน มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กันและกัน มีความประพฤติเหมือนคนอื่น ๆ ไม่ทำให้หมู่คณะเสียหาย เพราะความประพฤติชั่วของตน ยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ทำให้เกิดความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของคนในชุมชน ทั้งนี้ การนำหลักสาราณียธรรมมาประยุกต์ใช้พัฒนาด้านการสื่อสาร เพื่อจะช่วยเหลือเสริมสร้างความมั่นคงของการพัฒนาท้องถิ่น นำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นในอนาคต เป็นหลักในการแก้ไขปัญหาการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพที่ 1 ผู้วิจัยสามารถสรุป องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” มื่อองค์ประกอบที่สำคัญ คือ (กระบวนการสื่อสารทางการเมือง + หลักสรวาณียธรรม = เกิดการพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา) ดังต่อไปนี้

กระบวนการสื่อสารทางการเมือง

การสื่อสารโดยกระบวนการ หรือ การสื่อสารโดยมื่อองค์ประกอบ 4 อย่าง ประกอบด้วย 1) ผู้ส่งสาร (Sender) ต้องมีความรอบรู้ในเรื่องการสื่อสารทางการเมืองสถานการณ์ต่าง ๆ รอบตัวที่เกิดขึ้นเสมอ ควรสร้างความเข้าใจในเรื่องการเมืองที่ถูกต้องชอบธรรมให้แก่บุคคลในสังคมและต้องไม่สร้างความขัดแย้ง ส่งเสริมให้ประชาชนมีความปรองดองสามัคคี 2) สาร (Message) เนื้อหาของการสื่อสารของกระบวนการถ่ายทอดความคิด และทัศนคติทางการเมืองนั้นจะต้องมีความชัดเจนถูกต้อง เนื้อหาของการสื่อสารทางการเมืองจะต้องมีเนื้อหาที่เป็นสาระ ซึ่งถ่ายทอดความคิดเจตนารมณ์ต่าง ๆ เพื่อ

ก่อให้เกิดประโยชน์โดยรวม ให้มีความสำคัญกับเนื้อความการสื่อสารทางการเมืองในประเด็นต่าง ๆ โดยนำเอาสาระหรือประเด็นต่าง ๆ มารวมกันก่อนส่งออกไปภายนอก 3) สื่อหรือช่องทาง (Channel) การใช้สื่อเพื่อการสื่อสารการเมืองผ่านทางไลน์ เฟสบุ๊ก ทวิตเตอร์ เป็นสื่อที่มีความรวดเร็วในการติดต่อข้อมูลข่าวสาร หรือช่องทางข้อมูลข่าวสารที่ถูกส่งผ่านทาง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ จึงควรมีการเลือกให้สอดคล้องและมีความเหมาะสมกับสื่อแต่ละประเภทที่มีต่อผู้รับสารในแต่ละกลุ่ม 4) ผู้รับสาร (Receiver) ปัจจัยของผู้รับสารนั้นจะต้องประกอบด้วย ทักษะในการสื่อสาร ทักษะที่ดี และความรู้ที่ดี มีความเห็นด้วยกับทัศนคติต่อตนเอง ความรู้สึกของผู้รับสารจะต้องมีการแสวงหาความรู้ และมีความสนใจในการรับข้อมูลอย่างมีวิจารณญาณ สามารถตรวจสอบได้ว่าคำพูดหรือสารนั้นจริงหรือเท็จ

หลักสารานิยมธรรม คือ การบูรณาการหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาในการสื่อสารทางการเมือง คือ หลักสารานิยมธรรม 6 ได้แก่ 1) เมตตาทายกรรม คือ การกระทำดีต่อกัน เป็นการแสดงกิริยาที่สุภาพเรียบร้อย อ่อนโยนและแสดงมิตรไมตรีกับเพื่อนสมาชิกในองค์กร การช่วยเหลือกัน เคารพในสิทธิเสรีภาพ ให้ความสำคัญแก่เพื่อนสมาชิกทุกคน ไม่ดูหมิ่นเหยียดหยาม กลั่นแกล้งเพื่อนสมาชิกในองค์กร 2) เมตตาวจิกรรม คือ การสื่อสารเข้าใจกัน การใช้วาจาที่สุภาพ อ่อนโยนและน้ำเสียงที่ไพเราะชวนฟัง บอกแจ้งสิ่งที่จำเป็นประโยชน์ แนะนำตักเตือนเพื่อนสมาชิกด้วยความหวังความปรารถนาดีเป็นที่ตั้ง ใช้เหตุผลในการเจรจากันโดยใช้ปัญญา เป็นกระบอกสื่อเชื่อมโยงความเข้าใจในความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันกับเพื่อนสมาชิกที่เกิดปัญหาความขัดแย้งในการทำงาน 3) เมตตาโมหกรรม คือ เคารพในความคิดผู้อื่น ตั้งจิตปรารถนาดีต่อกัน นึกคิดแต่ในสิ่งที่จะก่อประโยชน์ให้แก่กัน ไม่คิดเบียดเบียนมุ่งร้ายแก่กัน มองกันในแง่ดีมีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส เป็นการแสดงความรักและไม่ตร้อยอย่างจริงจังโดยไม่มีอุปายซ่อนเร้น ไม่มีลักษณะที่เรียกว่าจุดร่วม สงวนจุดต่างเพื่อขจัดความขัดแย้งกันระหว่างเพื่อนสมาชิกในองค์กร 4) สาธารณโภคิตา คือ การแบ่งปันกัน การแบ่งปันในสิ่งของที่ได้มาโดยชอบธรรมให้แก่เพื่อนสมาชิกในองค์กรเกิดความสุขในการแบ่งปันสิ่งของให้แก่กันอย่างเท่าเทียมกัน ขจัดความเลื่อมล้ำมิให้ช่องว่างระหว่างชนชั้นและไม่รับแต่ความชอบไว้แต่เพียงผู้เดียว 5) สีสสามัญญตา คือ รักษาระเบียบวินัย การรักษาความประพฤติ กฎระเบียบ ข้อบังคับ ไม่ทำตัวเป็นแกะดำในกลุ่มเพื่อนสมาชิกและเคารพกฎระเบียบที่ตกลงยอมรับกันระหว่างองค์กรกับเพื่อนสมาชิก ขจัดการเอารัดเอาเปรียบในการทำงานร่วมกัน ผดุงความยุติธรรม การยึดมั่นในกฎระเบียบ ค่านิยมขององค์กร 6) ทิฏฐิสามัญญตา คือ เชื่อมมั่นในหลักการร่วมกัน ความเห็นชอบร่วมกันอันดีงาม การปรับความเข้าใจด้วยเหตุผลและหลักการ ยอมรับในความสามารถที่แตกต่างและสามารถทำงาน

ร่วมกันได้ ไม่สอดคล้องกับเพื่อนร่วมงานที่ยังไม่สามารถปรับทัศนคติในการทำงานร่วมกับท่านได้ ยอมรับนับถือความคิดเห็นของกันและกัน

เกิดการพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา คือ หลักธรรมในพระพุทธศาสนาได้สนับสนุนการปกครองให้คนมีความเสมอภาคและเสรีภาพ ไม่ได้บังคับให้เชื่อสอนให้คนใช้เหตุผลสอนให้สังคมเกิดความสามัคคีกันและรวมกลุ่มกัน สอนให้คนประพฤติดีมีศีลธรรม หลักสารณียธรรมเป็นธรรมที่ส่งเสริมความพร้อมเพรียงความสมัคสมานสามัคคีของหมู่คณะ เป็นธรรมที่สร้างความปรารถนาดีและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทางกาย วาจา และใจ คือ ทำดี พูดดี และคิดดีต่อกัน มีความเอื้อเนื้อเฟื้อแผ่กันและกัน มีความประพฤติเหมือนคนอื่น ๆ ไม่ทำให้หมู่คณะเสียหาย เพราะความประพฤติชั่วของตน ยอมรับฟังความคิดเห็นของกันและกัน ทำให้เกิดความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของคนในชุมชน ทั้งนี้ การนำหลักสารณียธรรมมาประยุกต์ใช้พัฒนาด้านการสื่อสาร เพื่อจะช่วยเหลือเสริมสร้างความมั่นคงของการพัฒนาท้องถิ่น นำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์และทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นในอนาคต เป็นหลักในการแก้ไขปัญหาการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) จากสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคการสื่อสารทางการเมืองของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยที่มีผลต่อการเลือกตั้งทั่วไป ควรที่ภาครัฐจะได้ส่งเสริมให้สถาบันต่าง ๆ ได้เข้ามาจัดให้มีการกล่อมเกลางานทางการเมือง เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง มีส่วนร่วมทางการเมือง มีการปลูกฝังทัศนคติทางการเมืองและปลูกฝังให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองที่ดี

2) พรรคการเมืองในประเทศไทยควรพัฒนาคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และการเสนอนโยบายของพรรคการเมืองเพื่อเป็นตัวกระตุ้นให้ประชาชนเกิด การตื่นตัวทางการเมืองซึ่งจะมีผลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อไป

3) สื่อสารมวลชนในทางการเมืองควรที่จะได้วางตนเป็นกลาง โดยเสนอข่าวสารทางการเมืองให้ครอบคลุมทุกด้าน ไม่เอนเอียงไปฝักใฝ่ในฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ซึ่งหากสื่อกระตุ้นทั้งคนรุ่นเก่าและ รุ่นใหม่ก็จะเป็นผลให้เกิดการตื่นตัวทางการเมือง

4) การพัฒนาการสื่อสารทางการเมือง ควรที่ทุกภาคส่วนกล่าวคือทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมจะได้มีการบูรณาการหรือประยุกต์หลักพุทธธรรม เช่น หลักอิทธิบาทธรรมเข้า มาส่งเสริมจัดกิจกรรมทางการเมือง ซึ่งจะทำให้เกิดการพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองเชิงสร้างสรรค์ ที่จะนำไปสู่ผู้คนในสังคมการเมืองออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไป

ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1) สถาบันในสังคมไทย ประกอบด้วยสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา กลุ่มเพื่อน เป็นต้น ควรเข้ามามีบทบาททำหน้าที่สื่อสารทางการเมือง ด้วยการปลูกฝังทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจและจัดกิจกรรมทางการเมืองที่เหมาะสมกับสถานะของกลุ่มบุคคลนั้น ๆ เช่น สถานศึกษาควร จัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยให้แก่นิสิต นักศึกษาหรือนักเรียน ตามวาระหรือโอกาสที่สมควร

2) ควรแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้งหรือกฎหมายเกี่ยวกับพรรคการเมือง ที่กำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การนำเสนอนโยบายของพรรคการเมือง รวมถึงการดำรงอยู่ของพรรคการเมืองไทย ที่ให้เป็นปัจจุบันที่ สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย

3) ควรที่ภาครัฐจะเปิดกว้างให้ประชาชนชาวไทยใช้สื่ออย่างกว้างขวาง มีเสรีภาพ ภายใต้ กรอบของกติกาที่เป็นธรรม โดยไม่แทรกแซงหรือบิดเบือนการเสนอข่าวสาร อีกทั้ง ยอมรับความเห็น ต่างทางการเมืองที่ทุกฝ่ายควรรับฟังซึ่งกันและกันได้ จะทำให้เกิดบรรยากาศการตื่นตัวทางการเมือง เพิ่มมากขึ้น

4) ควรที่จะได้มีการปฏิรูปทางการเมืองของไทย ด้วยการมีแผนปฏิบัติการเป็น ขั้นตอน ที่ ชัดเจนที่มุ่งไปสู่การสร้างความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน เช่น การให้ประชาชนเข้าร่วม กิจกรรมทางการเมืองอย่างมีเสรีภาพทางการเมือง ทั้งนี้ ควรให้ภาครัฐมี หน่วยงานที่ดูแลเรื่องนี้เป็น การเฉพาะ อันจะทำให้เกิดการตื่นตัวทางการเมืองได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรศึกษาสภาพทั่วไปและปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมืองของ ประชาชนในจังหวัดที่มีผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งในระดับต่ำมากของประเทศไทย เพื่อให้ได้แนว ทางแก้ไข ปัญหาการไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปในจังหวัดเหล่านั้น

2) ควรศึกษาเจาะลงไปถึงนโยบายของนักการเมืองท้องถิ่นที่หาอย่างไรจึงจะทำให้ ประชาชนสนใจนโยบายอันก่อให้เกิดการสื่อสารทางการเมืองได้

3) การพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิดการสื่อสารทาง การเมืองควรศึกษาหลักธรรมหมวดอื่น ๆ นอกจากหลักสาราณียธรรม 6 เพื่อนำประยุกต์ใช้ ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทางการเมืองที่ดีได้

4) ควรศึกษาเปรียบเทียบการสื่อสารทางการเมืองที่วัดได้จากการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั่วไประหว่างจังหวัดที่มีผู้ไปลงคะแนนมากที่สุดของแต่ละภูมิภาค เพื่อนำมากำหนดกลยุทธ์สร้างการสื่อสารทางการเมืองที่ดียิ่งขึ้นไป

เอกสารอ้างอิง

- ต่อสกุล พุทธพิกตร์. (2564). ระบบอุปถัมภ์ในคดีเห็นแก่เครือข่ายกับการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่งในอำเภอเมืองนครราชสีมาจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 11(1), 21-421
- ยุทธ ไกยวรรณ. (2535). *พื้นฐานการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์นการพิมพ์.
- สถิติประชากรทางการเมืองทะเบียนราษฎร. (2564). สืบค้น 13 ธันวาคม 2564, จาก : <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statMONTH/statmonth/#/view>.
- วัฒนา นนทิต. (2558). การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลเมืองท่าช้าง อำเภอพุนพิน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารนวัตกรรมการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน*, 3(1), 34-49.
- ยุพดี วิภาติภูมิประเทศ. (2558). *การสื่อสารทางการเมืองของพลตรีจำลอง ศรีเมืองศึกษาในช่วงเวลาระหว่างปี พ.ศ. 2523 – 2553 (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สื่อสารการเมือง)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก.
- ทัศนีย์ เนวธิ์สุข. (2554). *การสื่อสารเชิงพุทธกับการเปลี่ยนแปลงสังคม (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต)*. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.